“XALQI XALQ EDƏN, MILLƏTI MILLƏT EDƏN ONUN ANA DILIDIR”

HEYDƏR ƏLİYEV

Ulu Öndərin böyük sevgisi

Azərbaycan dili bütün tələblərə cavab verir

Günel ABBASOVA

Hər bir xalqın dili onun təşəkkülündə, formalaşmasında ən əsası isə birliyinin vacib amili sayılır. Eyni zamanda, xalqların keçdiyi tarixi yol, mədəni səviyyələri, ilk növbədə, onların dilində öz əksini tapır. Azərbaycan dili xalqımızın milli sərvətidir və xalqımız, millətimiz tarix durduqca bu sərvətin qayğısına qalmalı, dilimizi gələcək nəsillərə ötürməlidir. Dilimizin bugünkü inkişaf səviyyəsi Azərbaycan xalqının dünyanın ən qədim xalqlarından biri olduğunu təsdiqləyir. Zaman-zaman ciddi sınaqlarla üzləşən dilimiz qorunub, əsrlərlə, yüzilliklərlə bir sıra çətinliklərlə mübarizə aparıb. 1920-ci ilə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin süqutundan sonra dilimizə qarşı bir sıra hücumlar başlandı. O dövrün imperiya rəhbərlərinin “Sovet xalqı” formalaşdırmaq adı altında müxtəlif xalqların dilini, mədəniyyətini, milli kimliyini yox etməyə yönələn siyasət Azərbaycanda da özünü göstərirdi. Belə ki, ölkədə rəsmi dövlət dili rus dili idi, rəsmi tədbirlərdə bir qayda olaraq rus dilində çıxışlar üstünlük təşkil edirdi, radio, televiziya və mətbuatda da analoji hal hökm sürürdü.

Dilimizə qarşı bu təhlükələr ulu öndərimiz Heydər Əliyevin 1969-cu ildə Azərbaycan Sovet Respublikasına rəhbər seçilməsinin ardından aradan qaldırıldı. 1969-1982-ci illərdə Sovet Azərbaycanına rəhbərlik edən Umummilli liderimiz müxtəlif dövlət tədbirlərində, radio və televiziyada Azərbaycan dilində çıxış etməklə, dilimizə verdiyi dəyəri göstərdi. O, həmçinin rusdilli məktəblərdə Azərbaycan dilində dərsliklərin daha çox istifadəsinə dair göstərişlər də verdi. 1978-ci ildə qəbul olunan Azərbaycan SSR-in növbəti Konstitusiyasında ilk dəfə olaraq, rus dili ilə yanaşı, Azərbaycan dilinin rəsmi dil statusu əldə etməsi isə ulu öndər Heydər Əliyevin xalqımızın qarşısında böyük xitdmətlərindəndir. Belə ki, məhz bu amil Azərbaycan dilinin unudulması, rəsmil dövlət dilinə çevrilməsində əsaslı dönüş yaratdı.

1993-cü ildə xalqın təkidli tələbi ilə yenidən hakimiyyətə qayıdan ulu öndər Heydər Əliyev Azərbaycan dilinin qorunması və inkişafı ilə bağlı mühüm qərarlar verdi. Ümummilli lider Heydər Əliyevin 2001-ci il avqustun 9-da imzaladığı Sərəncama əsasən, avqustun 1-i respublikamızda Azərbaycan Əlifbası və Azərbaycan Dili Günü kimi qeyd edilir. Bu, Azərbaycan dili tarixində əlamətdar, önəmli hadisədir. Bundan əlavə, qəbul edilən digər fərman və sərəncamlar əsasında dilimizin inkişafı, ana dilində təhsilin keyfiyyətinin yaxşılaşdırılması istiqamətində mühüm addımlar atılıb.

Ulu Öndər müxtəlif ölkələrdəki diaspor nümayəndələrimizlə görüşlərində dəfələrlə vurğulayıb ki, hansı ölkədə yaşamasından asılı olmayaraq hər bir azərbaycanlı öz ana dilini, milli adət-ənənələrini unutmamalıdır. “Nə yaxşı ki, Azərbaycan dili bütün tələblərə cavab verir. Daha doğrusu, onun böyük potensialı imkan verib ki, o, artıq dünya dilləri içərisində öz layiqli yerini tutmuşdur” ifadəsi də ulu öndərə məxsusdur.

Ümummilli lider Heydər Əliyev ideyalarını layiqincə davam etdirən Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev də doğma dilimizə, milli adət-ənənələrimizə, qədim mədəniyyətimizə böyük həssaslıqla yanaşır. Məlum olduğu kimi, Azərbaycan ədəbiyyatını, azərbaycanlı düşüncəsini əks etdirən sanballı əsərlərin latın qrafikasında yenidən nəşr edilməsi, məhz dövlət başçısının təşəbbüsü ilə baş tutdu. Prezidentin 2004-cü il yanvarın 12-də imzaladığı “Azərbaycan dilində latın qrafikası ilə kütləvi nəşrlərin həyata keçirilməsi haqqında” Sərəncamı həm də əlifba ilə bağlı problemləri tamamilə həll etdi. Bunun da nəticəsində kütləvi nəşrlərin latın qrafikasına keçirilməsi təmin olundu. Dövlət başçısının sonrakı sərəncamlarında isə 150 cildlik “Dünya ədəbiyyatı kitabxanası”, 100 cildlik “Dünya uşaq ədəbiyyatı kitabxanası”, 100 cildlik “Azərbaycan ədəbiyyatı kitabxanası” seriyasından olan yeni nəşrlər respublika kitabxana şəbəkəsinin latın qrafikalı ədəbiyyat fondunu zənginləşdirdi. Prezident İlham Əliyevin həyata keçirdiyi mühüm və uğurlu tədbirlərdən biri də 2004-cü il 13 yanvar tarixində imzaladığı “Azərbaycan milli ensiklopediyasının nəşri haqqında”kı Sərəncam oldu. Bu sərəncamların nəticəsində qiymətli kitabların çapı mənəvi xəzinəmizin zənginləşməsində mühüm rol oynadı.

Son illər ölkəmizdə bütün sahələrdə olduğu kimi, dövlət siyasətinin əsas prioritetlərindən biri olan dilçilik elminin inkişafı istiqamətində mühüm addımlar atılmaqdadır. Minilliklər boyu formalaşan və bu günümüzə gəlib çatan Azərbaycan dili xalqımızın qədimliyinin simvolu, qürur mənbəyidir. Bu gün müstəqil bir dövlətimizin mövcudluğu dilimizin əbədiyaşar olması, dünya dilləri içərisində layiqli yer tutması baxımından vacib tarixi imkandır.